

EESTI 2012. AASTA MAKSEBILANSI KOMMENTAAR (Esmaste andmete põhjal)

- Eesti maksebilansi jooksevkonto, mis oli olnud kolm aastat ülejäägis, pöördus 2012. aastal puudujääki. Viimane moodustas 204 miljonit eurot ehk 1,2% SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1).
- Jooksevkonto puudujäägi põhjustas peaaegu täielikult kaupade konto defitsiit, mis suurenes 2011. aastaga võrreldes enam kui kolm korda. Nõrgenenud välisnõudluse ning tugeva sisenõudluse tulemusena kasvas eksport mõõdukalt, kuid impordi kasv oli siiski kiirem.
- Ülejäänud jooksevkonto komponentide ehk teenuste, jooksevülekannete ja tulukonto saldod muutusid vähe.
- Väliskaubanduse puudujääk kasvas valdavalt investeringukaupade (masinad ning seadmed, raudteeveerem, tööstuslik sisseseade) impordi suurenemise tõttu.
- Kapitalikonto rahavood olid 582 miljoni euro suuruses ülejäägis, mis oli mõnevõrra väiksem kui 2011. aastal ja koosnes peaaegu täielikult Euroopa Liidu toetustest taristu arendamiseks.
- Eesti majandus oli 2012. aastal välismaailma netofinantseerija – finantskonto (sh reservid) kaudu suundus kapitali välja 290 miljonit eurot enam kui tuli sisse.
- Eesti majanduse koguvälisvõlg kasvas aastaga ligi 8% võrra 16,7 miljardi euronit ja moodustas 2012. aasta lõpus 98% aastasest SKPst. Koguvälisvõlga suurendasid peamiselt muud sektorid ja valitsemissektor. Kuna aasta jooksul suurenesid võlanõuded välismaailma vastu rohkem kui võlakohustused, oli Eesti netovälisvõlg positiivne – võlanõuded ületasid aasta lõpus võlakohustusi 0,3 miljardi euro võrra ehk 2% võrra SKPst.

Jooksevkonto puudujäägi põhjustas väliskaubandus

2012. aastal aeglustus 2011. aastaga võrreldes märgatavalt nii kaupade ekspordi kui ka impordi kasvutempo – eksport suurenes 4% ja import 8%. Samas pole ühelgi varasemal aastal ekspordi ja impordi maht olnud nii suur. Kui jätta ekspordist välja ümbertöödeldavad kaubad, siis kasvas eksport aastaga ligi 9%. Kaubaeksporti suurendasid peamiselt toidu- ja keemiakaubad ning masinad ja seadmed. Puidu- ja metallitoodete eksport jäi ligilähedaselt eelmise aasta tasemele. Kaubaimport suurenes enamikes kaubagruppides, v.a mineraalsed tooted. Ennaketpos kasvas mööbli ja mitmesuguste muude kaupade, transpordivahendite (eelkõige raudteeveerem ja laevad) ning masinate ja seadmete sissevedu. Kaubavahetuse puudujääk suurenes eelmise aastaga võrreldes üle kolme korra ja ulatus 730 miljoni euronit, moodustades 4,3% SKPst. Puudujäägi kasvu panustasid olulisel määral just investeringukaubad – tööstuslik sisseseade, raudteeveerem, laevad, elektrilised ja mehaanilised masinad ja seadmed, aga ka muud transpordivahendid ja keemiakaubad.

Teenuste ekspordi-impordi ülejääk jäi ligikaudu aastatagusele tasemele, moodustades 1,2 miljardit eurot. Teenuste eksport kasvas 9% ja import 14%. Impordi kiirema kasvu taga oli ka kaubaveoteenuste

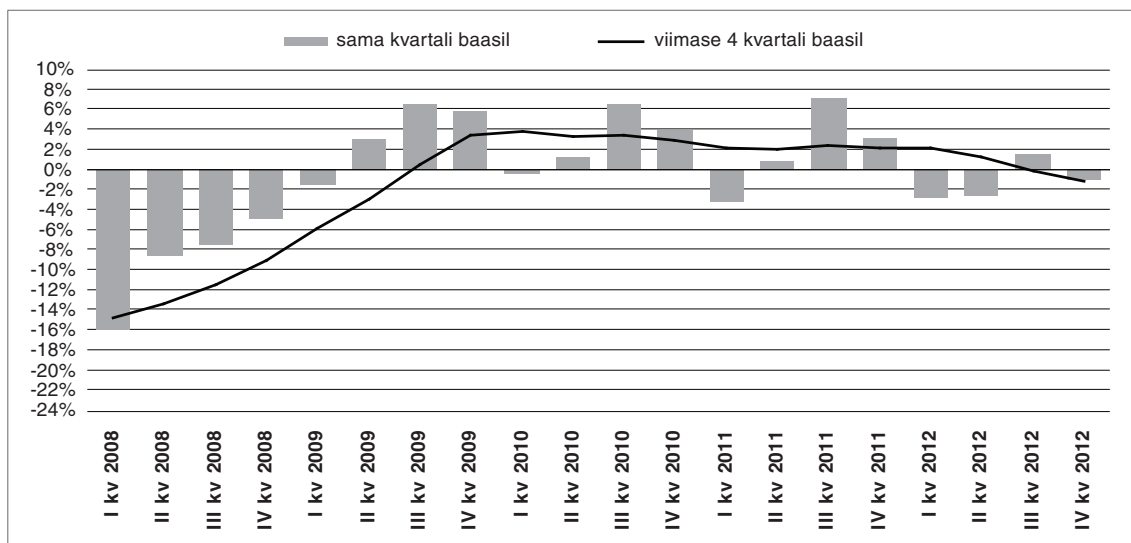
Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln eurot)

Kirje	2010	2011	2012				Kokku
	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	
Jooksevkonto	419,4	339,5	-107,9	-110,9	64,4	-50,0	-204,3
Kaubad ja teenused	1073,1	1017,8	79,8	177,5	221,9	7,1	486,4
Kaubad	-266,6	-221,5	-148,3	-227,2	-128,8	-230,5	-735,0
kreedit (FOB)	8769,0	12 055,9	2994,3	3091,4	3308,9	3170,7	12 565,2
deebet (FOB)	-9035,6	-12 277,4	-3142,6	-3318,6	-3437,7	-3401,2	-13 300,2
Teenused	1339,7	1239,2	228,2	404,8	350,7	237,7	1221,4
kreedit	3441,4	3899,7	901,1	1124,8	1152,6	1063,6	4242,2
deebet	-2101,7	-2660,4	-672,9	-720,0	-801,9	-825,9	-3020,8
Tulu	-893,5	-932,6	-196,9	-346,7	-232,9	-173,0	-949,5
kreedit	703,3	861,6	186,0	158,1	216,9	211,2	772,2
deebet	-1596,9	-1794,2	-382,9	-504,9	-449,8	-384,2	-1721,8
Jooksevülekanad	239,8	254,3	9,2	58,4	75,4	115,9	258,9
kreedit	552,6	610,3	121,3	141,2	156,6	214,5	633,6
deebet	-312,8	-356,1	-112,1	-82,8	-81,2	-98,6	-374,8
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	-345,6	-294,2	47,9	266,1	49,1	-71,7	291,4
Kapitalikonto	505,2	669,5	86,8	110,2	211,8	173,0	581,7
Finantskonto	-850,8	-963,7	-38,9	155,9	-162,7	-244,6	-290,3
Otseinvesteeringud	1100,1	1234,1	55,7	481,0	149,8	-231,4	455,1
Välismaal	-107,1	1049,1	-85,5	-50,3	-89,6	-463,9	-689,3
Eestis	1207,3	185,0	141,2	531,3	239,4	232,5	1144,4
Portfelliinvesteeringud	-462,1	1151,9	-116,3	193,7	-245,0	55,4	-112,3
Nõuded	-316,8	1031,5	-86,6	-101,2	-239,8	165,5	-262,1
Omandiväärtpaberid	-303,8	102,2	-102,8	23,5	-5,4	-74,6	-159,3
Võlaväärtpaberid	-13,0	929,3	16,2	-124,8	-234,3	240,1	-102,8
Kohustused	-145,3	120,4	-29,7	294,9	-5,2	-110,1	149,8
Omandiväärtpaberid	30,0	-80,5	-14,4	3,4	-8,7	-97,1	-116,7
Võlaväärtpaberid	-175,3	200,8	-15,3	291,5	3,5	-13,0	266,6
Tuletisinstrumendid	32,7	-38,8	26,6	11,7	21,5	-26,4	33,5
Nõuded	-0,9	-22,6	44,2	25,8	0,2	-12,4	57,8
Kohustused	33,6	-16,2	-17,5	-14,0	21,2	-14,0	-24,3
Muud investeeringud	-2352,7	-3298,1	48,3	-530,3	-69,9	-45,1	-597,0
Nõuded	-1263,4	-2210,6	-292,7	-532,9	-413,0	-395,3	-1633,9
Pikaajalised	-322,5	-93,5	-154,9	-6,0	-61,5	-213,4	-435,8
Lühiajalised	-940,8	-2117,1	-137,8	-526,9	-351,5	-181,9	-1198,1
Kohustused	-1089,4	-1087,6	341,0	2,6	343,1	350,2	1036,9
Pikaajalised	-1361,2	-1190,3	241,2	-514,2	183,0	519,6	429,6
Lühiajalised	271,8	102,8	99,8	516,8	160,1	-169,4	607,3
Reservvarad	831,3	-12,8	-53,2	-0,2	-19,1	2,9	-69,5
Vead ja täpsustused	-73,8	-45,3	60,0	-155,3	-113,5	121,6	-87,1
Kapitali- ja finantskonto reservvaradeta	-1176,9	-281,4	101,1	266,3	68,2	-74,5	361,0
Finantskonto reservvaradeta	-1682,1	-950,9	14,3	156,1	-143,6	-247,5	-220,8

sisseost importkaupade kohaletimetamiseks. Kõikide põhiliste teenuseliikide (v.a ehitusteenused ning autori- ja litsentsitasud) eksport oli suurem kui import. Traditsiooniliselt ületas eksport importi enim veo-, reisi- ja muude äriteenuste puhul, mis kokku moodustasid teenuste konto ülejäägist 91%.

Tulukonto netoväljavool jäi samuti enam-vähem eelmise aasta tasemele (kasv 2%) ja ulatus 950 miljoni euroni. Residentide välismaal teenitud tööjõu- ja investeerimistulu kahanes 10% ning mitteresidentide Eestis teenitud tulu 4%. Tööjõutulu puhul oli tegemist netosissevooluga, investeerimistulu osas aga netoväljavooluga. Investeerimistulu moodustas tulukonto netoväljavoolust lõviosa ja koosnes 86% ulatuses taasinvesteeringutest kasumist. Viimane on ühtlasi ka otseinvesteeringute sissevoolu üks komponente ning seetõttu on reinvesteeringut tulu arvestuslikku laadi (reaalseid rahalisi tehinguid ei toimu).

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes (%)

Jooksevülekannete ja kapitalikonto ülejääk vähenes kokku ligi 10% ja oli 841 miljonit eurot. Kahanemine tulenes saastekvootide müügi järsust langusest. Jooksev- ja kapitaliülekanded Euroopa Liidu struktuurifondidest suurenesid.

Eesti oli 2012. aastal jätkuvalt välismaailma netofinantseerija

Kapitali väljavool finantskontolt (sh reservid) ületas sissevoolu 290 miljoni euro võrra. Kui netolaenu-saajaks olid eelkõige ettevõtlussektor (454 miljonit eurot), valitsemissektor (365 miljonit eurot) ja krediidi-asutused (130 miljonit eurot), siis netolaenuandjaks olid põhiliselt keskpang ja väiksemal määral kodumajapi-damised, kes finantseerisid välismaailma vastavalt 1202 ja 37 miljoni euroga.

Otseinvesteeringute sissevool ületas väljavoolu 455 miljoni euro võrra. Mitteresidentide otseinvestee-ringud Eestisse kasvasid 1,1 miljardi ja residentide otseinvesteeringud välismaale 689 miljoni euro võrra. Ligi 80% mitteresidentide otseinvesteeringutest Eestis moodustas taasinvesteeringud kasum ning kolman-diku aktsiakapitali investeeringud. Mõningal määral anti laenu oma otseinvesteeringutele. Seevastu residen-tide otseinvesteeringutes välismaale hõlmas peamiselt laenukapi-tal tütar- ja sidusettevõtetele ning kol-mandiku moodustasid investeeringud aktsiakapitali. Reinvesteeringud tulu välismaal vähenes dividendide väljavõtmise tõttu. Eestis eelistati investeerida finantsteenuste ja veetranspordi valdkonda. Välismaale tegid otseinvesteeringuid peamiselt veetranspordi valdkonna investorid.

Portfelliinvesteeringute väljavool ületas sissevoolu 112 miljoni euro võrra. Välisvarad kasvasid 262 mil-jonit eurot. Omandiväärtpaberite nõudeid kasvatasid peamiselt muud sektorid (pensionifondid) ning võla-väärtpaberite nõudeid krediidi-asutused. Portfelliinvesteeringute kohustused suurenesid 150 miljoni euro võrra. Selle taga olid peamiselt muud sektorid, mis vähendasid omandiväärtpaberite kohustusi ja suuren-dasid võlaväärtpaberite kohustusi.

Tuletisinstrumentide netosissevool oli 34 miljonit eurot. Nõuded vähenesid 58 ja kohustused 24 miljoni euro võrra. Mõlemal juhul oli peamiselt tegemist muude sektorite nõuete ja kohustustega.

Muude investeeringute (laenud ja hoised) väljavool ületas sissevoolu 597 miljoni euro võrra, kuna kasvasid nii välisnõuded (1,6 miljardit euro võrra) kui ka -kohustused (1 miljardi euro võrra). Nõuded kasvasid

eelkõige keskpanga sularaha ja hoiuste suurenemise arvelt välismaal ning valitsemissektori poolt antavate pikaajaliste laenude arvelt. Kohustuste suurenemise taga oli aga peamiselt valitsemissektori ja muude sektorite pikaajaliste laenukohustuste kasv.

Eesti maksebilansi, rahvusvahelise investeerimispositsiooni ja välisvõla üksikasjalikum statistika on avaldatud Eesti Panga kodulehe rubriigis „Statistika“. Maksebilansi pikem analüüs koos tabelite ja joonistega ilmub kodulehe rubriigis „Publikatsioonid“ eesti keeles 27. märtsil ja inglise keeles 4. aprillil 2013.

2013. aasta I kvartali maksebilanss avaldatakse Eesti Panga kodulehel (<http://www.eestipank.ee>) 10. juunil 2013 kell 12.